

Inhoudsindicaties:

Verzoek om wekelijkse avondmaalsviering. Het behoort tot de vrijheid van de kerken om, naar gelang de lokale situatie, te besluiten over de frequentie van de avondmaalsviering.

Uitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederlanden van Meppel, bijeen te Elspeet

inzake:

het hoger beroep van X. te Y. tegen de uitspraak van de classis Hardenberg waarbij aan het beroep van appelland tegen de beslissing op bezwaar van de kerkenraad van Y. om wekelijks het heilig avondmaal te vieren niet tegemoet is gekomen.

I. Materiaal

1. het pleidooi (15 april 2013) van appelland om elke week het heilig avondmaal te vieren;
2. het besluit van de kerkenraad van Y. d.d. 28 januari 2013 om zes keer het heilig avondmaal te vieren;
3. het verslag van het gesprek van appelland met de wijkraad Zuid van de kerkenraad van Y. d.d. 9 december 2013;
4. het bezwaarschrift van appelland d.d. 23 september 2015 tegen het besluit van de kerkenraad;
5. het verzoek van de kerkenraad van Y. d.d. 17 oktober 2015 om advies van de visitatoren van de classis;
6. het advies van de visitatoren d.d. 11 februari 2016 aan de kerkenraad van Y.;
7. de beslissing (ongedateerd, vermoedelijk 25 april 2016) van de kerkenraad van Y. op het bezwaarschrift van appelland;
8. het beroep van appelland d.d. 5 november 2016 op de classis Hardenberg tegen de beslissing op bezwaar van de kerkenraad;
9. het advies van deputaten appellzaken van de classis Hardenberg d.d. 14 januari 2017 met verslag van de hoorzitting d.d. 15 december 2016;
10. de uitspraak van de classis Hardenberg d.d. 27 januari 2017 inzake het beroep van appelland;
11. het hoger beroep van appelland d.d. 2 februari 2017 op de generale synode tegen de uitspraak van de classis Hardenberg;
12. e-mails van appelland d.d. 14 februari 2017 en de kerkenraad van Y. d.d. 14 februari 2017 waarin zij aangeven geen behoefte te hebben aan een hoorzitting;
13. de schriftelijke toelichting van appelland d.d. 14 februari 2017 op zijn hoger beroep bij de generale synode.

II. Procesverloop

1. Appelland voert al jaren lang een pleidooi (zie o.a. I.1.) in zijn kerk om elke week het heilig avondmaal te vieren. Hij denkt hiervoor steun te vinden in diverse Bijbelteksten (o.a. Handelingen 2:7, 1 Korintiërs 3, Handelingen 2:42 en Openbaring 22:16-21) en in de belijdenis (o.a. Zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus). Appelland geeft in de motivering van zijn stelling dat 'de Schrift ons dwingt tot wekelijkse

avondmaalsvieringen' aan dat hij gelooft 'dat Gods Woord en onze geloofsbelijdenis ons oproepen tot de wekelijkse samenkomst, waarin viering van het heilig avondmaal en, als er dopelingen zijn, bediening van de doop moeten plaatsvinden'. Volgens zijn uitleg van Zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus 'mogen wij de bediening van de sacramenten toch niet naar eigen behoeften en wensen uit onze samenkomsten halen en naar eigen wensen en behoeften gaan invullen?' Appellant voert verder aan dat 'het heilig avondmaal de bindende factor voor eenheid van de Kerk is'. Ook gelooft hij 'dat, als wij als lichaam van Hem (gemeente van Christus) wekelijks het avondmaal zouden vieren, dit voor ons een wekelijkse geloofsdoop zou zijn, zodat we steeds weer herinnerd worden aan de belofte van onze God bij onze kinderdoop of volwassendoop'. Uit zijn nadere toelichting op het hoger beroep blijkt dat het appellant vooral te doen is om de eenheid van de kerk in Christus. Het wekelijks avondmaal vieren is daarvoor onontbeerlijk.

Appellant voert verder nog aan dat het 'wekelijks avondmaal vieren ook een antwoord (is) op onze afwijzing van overdoop, of geloofsdoop van de evangelische gemeenschap'.

2. Er zijn diverse gesprekken gevoerd met (vertegenwoordigers van) de wijkraad Zuid en de kerkenraad van Y. (zie o.a. I.3). Ook is dit onderwerp een thema geweest op een gemeentevergadering in Y.. Een en ander heeft er in geresulteerd dat de kerkenraad het aantal avondmaalsvieringen heeft uitgebreid van vier naar zes per jaar (zie I.2).
3. Appellant kan hier echter niet in berusten. Hij gaat in bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad (zie I.4). De kerkenraad besluit advies in te winnen van de visitatoren (zie I.5). De visitatoren vinden dat besluitvorming inzake de frequentie van de viering van het heilig avondmaal afweging vergt van diverse factoren. Hun advies aan appellant is na te denken over hoe hij met zijn onvrede wil omgaan. De kerkenraad wordt gevraagd of er nog mogelijkheden zijn om het aantal vieringen van het avondmaal verder uit te breiden, bijvoorbeeld naar maandelijks. De kerkenraad kan eventueel overwegen om er samen met appellant een quaestio van te maken en die aan de classis voor te leggen (zie I.6). De kerkenraad besluit het aantal avondmaalsvieringen te handhaven op zes per jaar gelet op de bezinning die er over dit onderwerp al in de gemeente is geweest. Hij neemt de suggestie om een quaestio aan de classis voor te leggen niet over (zie I.7).
4. Appellant gaat van deze beslissing op het bezwaarschrift in beroep bij de classis Hardenberg (zie I.8). Hij verzoekt in zijn beroepschrift of de classis wil onderzoeken 'of een wekelijkse viering van het heilig avondmaal aangetoond kan worden vanuit de Bijbel, en Bijbelse gronden heeft'. Deputaten appelpzaken van de classis adviseren, na het horen van partijen, appellant ondanks het overschrijden van de beroepstermijn, gehoord zijn redenen, te ontvangen in zijn beroep. Inhoudelijk adviseren deputaten de classis uit te spreken 'dat X. terecht uit de Schrift aangeeft dat avondmaalsvieringen horen bij de samenkomsten van de gemeente en dat de Schrift ons oproept tot een frequente viering van het heilig avondmaal, maar dat de Schrift ons niet dwingt tot wekelijkse avondmaalsvieringen' (I.9). Deputaten appelpzaken van de classis verwijzen nog naar een uitspraak van de Generale Synode van Utrecht 1943, artikel 186,3: 'De synode doet de opwekking uitgaan om onder de zegen van de Here de kerken door prediking en huisbezoek op te voeden tot zulk een hoog geestelijk peil, dat veelvuldiger bediening van het heilig avondmaal wordt begeerd'. De classis Hardenberg besluit dit advies over te nemen (I.10).
5. Appellant gaat van de uitspraak van de classis Hardenberg binnen de in artikel F77.2 van de kerkorde voorgeschreven termijn van zes weken in hoger beroep bij de generale synode (I.11). Daarin verzoekt hij de generale synode 'uit te spreken dat de classis Hardenberg van de GKv ten onrechte uitspreekt dat de Schrift ons niet dwingt tot wekelijkse avondmaalsvieringen'.

III. Hoorzitting

Beide partijen hebben per e-mail aangegeven geen behoefte te hebben aan een hoorzitting (I.12). Wel heeft appellant een toelichting op zijn hoger beroepschrift gegeven (zie I.13). De kerkenraad van Y. heeft per e-mail aangegeven geen verweerschrift te zullen sturen.

IV. Samenvatting van het geschil

Appellant wenst dat zijn kerkenraad overgaat tot invoering van een wekelijkse viering van het heilig avondmaal. Hij meent dat de Schrift hiertoe oproept. De kerkenraad besluit, na een lange discussie, de

wens niet te honoreren. Wel wordt, na overleg met de gemeente, de frequentie van de viering van het avondmaal verhoogd van vier naar zes per jaar.

Ook de classis gaat niet mee in de wens van appellant en verklaart het beroep tegen de beslissing van de kerkenraad op het bezwaarschrift ongegrond. De classis overweegt dat de Schrift niet oproept tot wekelijkse viering van het avondmaal.

Appellant gaat tegen deze uitspraak in hoger beroep bij de generale synode.

V. Gronden

1. Christus heeft zelf het avondmaal ingesteld, zie o.a. 1 Korintiërs 11:23-26. Christus roept ons op om met de viering van het avondmaal Hem te gedenken. Want 'telkens' als wij dit brood eten en de beker drinken verkondigen we de dood van de Heer, 'totdat Hij komt'. Het avondmaal is ook een middel om de eenheid in Christus tot uitdrukking te brengen, zoals appellant terecht stelt. 1 Korintiërs 10:17 duidt daar ook op: 'Omdat het één brood is, zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan het ene brood'. Uit deze en ook uit andere Schriftgedeelten, volgt dat de kerk wordt opgeroepen het avondmaal te vieren. Uit deze oproep volgt ook dat de kerk zich, voor wat betreft de frequentie van de viering, er niet gemakkelijk af moeten maken. Eerder om het avondmaal juist frequent te vieren. Maar deze, noch de door appellant genoemde Schriftgedeelten, schrijven rechtstreeks dwingend voor om dat elke zondag te doen.
2. Ook Zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus doet dat niet. Dat in de gemeente niet elke zondag het heilig avondmaal wordt gevierd betekent niet dat, zoals appellant stelt, de bediening van de sacramenten 'naar eigen behoeften en wensen' uit onze samenkomsten wordt gehaald en naar eigen wensen en behoeften wordt ingevuld. De catechismus roept, in lijn met de Schrift, op tot het bijwonen van de zondagse samenkomsten en tot het gebruiken van de sacramenten. Zondag 38 schrijft geen wekelijk gebruik van de sacramenten voor.
3. Ook de stelling van appellant dat het wekelijkse avondmaal vieren voor ons een 'wekelijkse geloofsdoop' zou zijn en daarmee ook 'een antwoord op onze afwijzing van overdoop, of geloofsdoop van de evangelische gemeenschap' bevat geen argument voor de stelling dat de Schrift ons dwingt tot wekelijkse avondmaalsviering.
4. Artikel C40.1 van de kerkorde luidt: 'De gemeente viert in haar kerkdiensten regelmatig het heilig avondmaal zoals het door Christus is ingesteld'. In de toelichting op dit artikel (Werkorde 3) wordt ingegaan op zienswijzen, waarin wordt aangegeven dat het woord 'regelmatig' een te vage en vrijblijvende aanduiding is, gemakkelijk te interpreteren als vrijbrief om het avondmaal bijvoorbeeld één keer per jaar te vieren. Men vraagt meestal het minimum van vier keer per jaar weer op te nemen, zoals dat ook geredigeerd was in artikel 61 van de Kerkorde 1978. Deze suggestie wordt in de toelichting afgewezen. Het gebruiken van een telwoord geeft 'de schijn van een zakelijke en nu eenmaal verplichte viering. Terwijl juist een geestelijk-theologisch pleidooi voor frequentere en wellicht wekelijkse viering sterke papieren heeft'. Deze toelichting is in lijn met wat hiervoor onder III.1. is overwogen en met de opwekking van de Generale Synode van Utrecht 1943, waarnaar deputaten appezaken van de classis Hardenberg verwijzen. Samengevat: de kerkorde schrijft een regelmatige, maar geen wekelijkse viering van het heilig avondmaal voor. Nu de Generale Synode van Ede bij de vaststelling van de kerkorde voor deze formulering van artikel C40.1 heeft gekozen, ligt het niet voor de hand hierin nu voor een andere opvatting te kiezen. Het behoort tot de vrijheid van de kerken om, naar gelang de lokale situatie, te besluiten over de frequentie van de avondmaalsviering.

VI. Uitspraak

De generale synode:

verklaart het hoger beroep van appellant tegen de uitspraak van de classis Hardenberg ongegrond en bevestigt daarmee de beslissing van de kerkenraad van Y. op het bezwaarschrift.